

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Georgii Calixti S. Theol. D. ... De Praecipuis Christianae Religionis Capitibus Disputationes XV.

Calixt, Georg

Helmestadii, 1658

VD17 VD17 3:303575N

Disputatio IX. De sacramentis in genere

[urn:nbn:de:bsz:31-128662](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-128662)

DISPUTATIO IX.

DE SACRAMENTIS IN GENERE.

T H E S I S I.

Sacramentum vocabulum est Latinum, de quo Varro in hunc modum: *Ea pecunia que in iudicium venit in litibus, Sacramentum à sacro: & qui agebat & qui inficiabatur, uterque quingentos æris ad pontem deponebant: de alijs rebus item certo alio legitimo numero assium. Qui iudicio vicebat, suum sacramentum à sacro auferabat, victi ad ærarium redibat. Huc etiam spectare videtur Festus, cum ait: Sacramentum æs significat, quod pœnæ nomine penditur, siue eo quis interrogatur, siue contenditur. Id in alijs rebus quinquaginta assium est, in alijs rebus quingentorum inter eos, qui iudicio inter se contenderent. Atque hinc formula: Sacramento quinquagenario contendere.*

SACRAMENTI
VOCABULUM.
l. 4 de ling.
lat. circa
fin.

II. Idem Festus, *Sacramentum, inquit, dicitur, quod iurijurandi sacratione interposita actum est, unde quis sacramento dicitur interrogari, quia iurjurandum interponitur. In hac itaque significatione idem erit Sacramentum, quod juramentum: unde Sacramentum militare, de quo Vegetius: Milites jurare solent, & ideo militiæ sacramenta dicuntur. Jurant autem se omnia strenuè facturos, quæ præceperit Imperator, numquam deserturos militiam, nec mortem recusaturos pro Romanâ Repub.*

l. 2, c. 9.

III. Festus adhuc aliam significationem innuit, ubi docet, *Sacramenti nomine id æs dicereptum esse, quod & propter ærarij inopiam, & sacrorum publicorum multitudinem, consumebatur in rebus divinis.*

IV. In

IV. In Scripturis non reperitur, nisi quod vulgata versio, ubi in græco est $\mu\upsilon\sigma\tau\acute{\eta}\rho\iota\omicron\varsigma$, aliquando mysterium habet, aliquando sacramentum. Eph. I. 11, 3. *Secundum revelationem notum mihi factum est sacramentum, sicut supra scripsi in brevi: prout potestis legentes intelligere prudentiam meam in mysterio Christi.* Item v. 9. *Et illuminare omnes, quæ sit dispensatio sacramenti absconditi à seculis in Deo, qui omnia creavit.* In græco ubique est $\mu\upsilon\sigma\tau\acute{\eta}\rho\iota\omicron\varsigma$. Utin Apocalypsi quoque: *Ego dicam tibi sacramentum mulieris, et bestię quæ portat eam, quæ habet capita septem et cornua decem.*

MYSTERII
VO-
SABULUM.

V. $\mu\upsilon\sigma\tau\acute{\eta}\rho\iota\omicron\varsigma$ ($\delta\iota\delta\alpha\chi\eta$ τὸ $\mu\upsilon\sigma\tau\acute{\eta}\rho\iota\omicron\varsigma$, doceo quæ ad res sacras pertinent, sacris initio) denotat omne id quod arcanum & secretum est, nec nisi initiatis communicari fas est. Hebræis $\קִסְוֵי$ Psal. xxv, 14. Paulus I Cor. XIII, 2. *Si noverim mysteria omnia.*

VI. In N. Testamento $\mu\upsilon\sigma\tau\acute{\eta}\rho\iota\omicron\varsigma$ præcipuè significat propositum & voluntatem Dei de redimendis hominibus per Christum; item totam doctrinam, quæ hanc Dei voluntatem humano generi proponit & exponit. *Nam quoniam animalis homo non percipit ea quæ sunt Spiritus Dei, nisi ista divinitus revelata fuissent, à nemine explorari potuissent; quibusque revelata doctrina non innotuit, incognita ista manent & abscondita.* Dicitur *mysterium temporibus æternis tacitum* Rom. XVI, 25. *mysterium absconditum à seculis et à generationibus, nunc autem manifestatum sanctis ejus* Col. I, 26. *Item, mysterium voluntatis divinæ* Eph. I, 9. *regni cælorum* Matth. XIII, 11. *regni Dei* Marci IV, 11. *Mysterium Dei* I Cor. IV, 1; Col. II, 2. *Christi* Eph. III, 4; Col. IV, 3. *Evangelij* Eph. VI, 19. *fidei* I Tim. III, 9.

VII. Si

VII. Significat deinde rei sacræ cujuscumque ar-
canæ & insensibilis figurationem per rem externam sen-
sibus subjectam. Ita conjunctio Christi cum Ecclesiâ,
illius in hanc amor & hujus vicissim erga illum obedi-
entia typicè in carnali matrimonio adumbrata Paulo
μυστήριον μέγα, ut vetus versio habet, *sacramentum ma-*
gnum vocatur Eph. v. 32.

VIII. Hæc significatio latissima est, secundum
quam omnes V. Testamenti typi & figuræ Mystera, ne-
que non Sacramenta adpellari possent, siquidem hæc duo
Latinis æquivalere dicantur. Sic Isidorus, *Sacramentum*
est, inquit, in aliquâ celebratione, cum res gesta ita sit, ut ali-
quid significare intelligatur. Atque hoc sensu Sacramenti
vocabulo usi sunt Patres, ut quævis signa rem sacram de-
notantia, sive à Deo mandata, sive à viris ecclesiasticis
excogitata, sacramenti nomine indigerent. *Nimis lon-*
gum est, ait Augustinus, convenienter disputare de varietate
signorum, quæ cum ad res divinas pertinent, Sacramenta adpel-
lantur. Unde ipse signum crucis, in Psal. cxli; panem
S. Eucharistiæ vicarium, quem accipiebant catechume-
ni, l. xi de pecc. mer. & remiss. c. xxvi; omnia quæ age-
bantur circa catechumenos, exorcismos, orationes,
cantica spiritualia, insufflationes &c. l. iv de Symb. ad
catech. c. i, sacramenti nomine dignatur.

IX. Strictior itaque significatio est, & hodiè in
Ecclesiâ receptior, quâ Sacramentum dicimus actionem
à Deo institutam, quæ adplicat certo ritu externum &
visibile signum, & habet adnexam promissionem, per
eam tamquam divinum instrumentum fidem & gratiam
regenerationis adoptionisque vel conferri, vel confirma-
ri & obsignari.

Ee

X. Sa

Orig. l. 6
c. 19

Epist. 5. ad
Marcellin.

SACRA-
MENTUM
QUID?

habere idem, quod circumcisi in V. Testamento per circumcisionem acceperunt. Sicut enim circumcisio fuit sigillum justitiæ fidei, Rom. IV, 11: ita baptismus est stipulatio bonæ conscientiæ in Deum, I Pet. III, 21. Et sicut Deus excidium minatur incircumciso: sic Christus negat introiturum in regnum Dei, qui ex aquâ & spiritu renatus non fuerit, Joan. III, 5.

XV. Sacra Cœnalocum Agni Paschalis occupavit. Is enim agnus fuit figura Christi, pro peccatis nostris immolati. Unde quod de isto scriptum est: *Os non comminuetis in eo;* Joannes de Christo scriptum adseverat. *Ex. 12, 46. c. 19, v. 36.* Et Paulus: *Pascha nostrum pro nobis immolatus est Christus;* *I Cor. 5, 7.* qui propterea quoque Agnus Dei in scripturis dicitur. Sicut itaque per esum Agni Paschalis commonesiebant Judæi de Dei erga se clementiâ, cum mirabili ex Ægypto liberatione, tum protectione à furore cuncta primogenita interimentis; typicè verò de liberatione à jugo servitutis spiritualis, reconciliatione cum Deo & irâ divinâ placatâ per mortem quam subiturus erat Agnus Dei, venturus Messias, tam certò, quàm certè & verè illi tunc agnum comederent, ut ita fides in Messiam nutriretur & stabiliretur: sic nos quoque in sacrâ cœnâ memoriam passionis & mortis Christi celebramus, adeoque ex ipsius institutione corpus quod pro nobis in arâ crucis obtulit, & sanguinem, quem in remissionem peccatorum fudit, accipimus, edimus, bibimus, ut ita firmetur & augeat fides nostra, quæ jam, non quod aliquando venturus præstabit, sed meritum quod præstitit, adeoque Christum ipsum totum cominus præsentem apprehendit.

XVI. Sed de utroque Novi fœderis sacramento

Ee 2

sepa

separatim agemus, & quæ eò spectant, pluribus disputabimus. Nunc hoc nobis agendum erit, ut hunc binarium rectè à nobis constitutum esse ostendamus. Pontificij enim quinque addunt, & usque ad septenarium procedunt.

XVII. Quoniam autem nusquam, quid Sacramentum sit, in sacris literis exprimitur; neque verò ipsum nomen habetur; neque Baptismus neque Eucharistia, (de quibus tamen nemo, quin sacramenta novi fœderis rectè dicantur, ambigit,) communi aliquo titulo insigniuntur, propterea de alio principio nobis circumspiciendum erit, ut numerum Sacramentorum constituere & defendere possimus.

SACRAMENTA
PROPRIETATES.

XIIX. Adsumemus itaque ea duo, quæ indubitato sacramenta sunt, & considerabimus quid illis, quatenus sacramentis competat; deinde ad hæc, cætera quæ sacramenti speciem referre possent, comparabimus & examinabimus. Nam si sacramenta fuerint, necessariò in sacramentalibus rationibus & proprietatibus cum Baptismo & Eucharistiâ convenient.

XIX. Hæc itaque I. instituta sunt in N. Testamento. Nam si sunt sacramenta novi fœderis, à Novo quoque Testamento ortum sumxisse ejusque tempore instituta esse oportet. II. Auctor eorum non est alius, nisi ipse Deus & Dominus Jesus Christus. Neque enim hominibus Sacramenta condere licet; neque hi efficaciam impertiri possunt. Rectè itaque Thomas: *Ex institutione efficaciam habent, quæ eis non nisi divinitus inest.* Et hoc adeò verum est, ut Bellarminus integrum caput impenderit huic adsertioni probandæ: *Auctorem Sacramentorum solum esse Christum.* Tridentini verò dicunt:

Si quis

Supplem.
§. 29, art. 3.

de Sacram.
l. 7, c. 23.

Si quis dixerit, Sacramenta novæ legis non esse omnia à Jesu Christo, Domino nostro instituta, anathema sit. III. Ita instituit, ut sensibilia quædam signa sive elementa, sensibili & visibilitate tractari voluerit; qualis actio apta sit ad significandam divinam efficaciam & gratiam, quam per ipsum sacramentum operatur & exhibet. Unde Isidorum dixisse supra monuimus, Sacramentum esse, cum res ita geritur, ut aliquid significare intelligatur; & Augustinus docet *verba visibilia esse*; item: *Si Sacramenta quamdam similitudinem earum rerum, quarum sacramenta sunt, non haberent, omnino sacramenta non essent.* Sic ablutio per aquam in Baptismo ablutionem peccatorum per sanguinem Filij Dei; panis & vini sumitio in Eucharistia nutritionem & refectionem animæ, quam corpus & sanguis Christi nobis præstat, figurant. IV. Addidit huic ritui promissionem, quòd per eum velit efficax esse, & bona cœlestia vel conferre, vel collata obsignare: nempe quum non sit aliud à parte nostri, quò tantorum bonorum participes reddamur, gratiamque regenerationis & justificationis acceptemus, nisi unica fides; fidem ille per baptismum donat, per sanctam cœnam confirmat, ut ita regeneremur & in spem vitæ æternæ sustentemur, quam certò polliceri nobis possumus, qui scimus Deum nos in gratiam recepisse, fœdus nobiscum pepigisse, hujusque signa infallibilia dedisse. V. Promissiones istæ non sunt generales, sed in specie singulos respiciunt, ita ut pere a ipsis illis, qui sacramentis secundum institutionem utuntur, divina gratia significetur, adplicetur, obsignetur. VI. Instituta sunt, non habitura finem aut amissura suam efficaciam, antequam mundus finem habeat.

XX. Hæ sex conditiones, & proprietates, ut

E e 3

patet

sess. 7. can. 1.

cont. Faustum. l. 19, c. 16. Ep. 23.

patet, in Baptismo & Eucharistiâ ratione sacramenti inveniuntur. Ubi igitur harum una aut plures defuerint, ibi negandum erit Sacramentum N. Testamenti esse, verum & germanum, quale est Baptismus & Eucharistia.

SEPTEM
SACRAMENTA
PONTIFICIORUM.

XXI. Quinque igitur illa, quæ præter hæc Pontificij sine ullo vel scripturæ vel antiquitatis suffragio obtrudunt, quoniam hisce conditionibus destituuntur, nos propriè pro sacramentis habere non possumus. Sunt autem: Confirmatio, Ordo, Pœnitentia, Extrema unctio, Matrimonium. Anathema Tridentini paratum habent, *si quis dixerit aliquid horum non esse verè & propriè sacramentum.* Quare singula partitè lustrabimus, & ad notas sacramentales examinabimus.

CONFIRMATIO.

XXII. CONFIRMATIO est ritus apud Pontificios, quo baptizatorum infantum frontes per Episcopos aut eorum suffraganeos chrismate, (quod est oleum olivæ, balsamo mistum, & ab Episcopo precibus, signo crucis, inhalatione & salutatione consecratum) illinuntur ad figuram crucis, manusque imponuntur, & pronunciantur hæc verba: *Signo te signo crucis, confirmo te chrismate salutis, in nomine P. F. & S. S.* Reliquas ceremonias vide apud Bellarm. de confirm. cap. ult. Docet autem cap. xi. de effectu, *quòd gratiam conferat gratum facientem, & quidem majorem, quàm ipse baptismus in ordine ad roborandam animam contra Diaboli impetus.*

Act. 3. 17.
19, 6.

XXIII. Hanc actionem quia caret instituto, verbo & promissionibus divinis, imò etiam exemplo, in omnibus requisitis sacramentalibus deficere manifestum est. Erat quidem in primitivâ Ecclesiâ promissio de effusione visibilium donorum Spiritus sancti super credentes, quam Apostoli impetrabant orantes super eos & adhiben-

adhibentes ritum impositionis manuum, qui quidem non erat mandatus, sed usitatus tum temporis, ut etiam hodie, ubi maximè feriò & cum vehemènti quâdam animi intentione res peragenda. Sic orat Jairus Christum, ut super filiam manus ponat. Matth. IX, 18. Marc. v, 23. Oblati sunt ei parvuli, ut manus impo-neret eis. Matth. XIX, 13. Marc. x, 16. Infirmos impositis manibus curavit. Marc. VI, 5. Orant ut surdo & muto imponat manum. VII, 32. Cæco imposuit manus. IIX, 23. Super ægros manus ponent, & benè habebunt. XVI, 18. Ananias imposuit Saulo manus. Act. IX, 17. Jejunantes & orantes & imponentes manus Saulo & Barnabæ dimittunt eos. XIII, 3. Cùm Paulus illis manus imposuisset, venit Sp. sanctus super eos, & loquebantur linguis, & prophetabant. XIX, 6. En efficaciam! Verùm hæc fuère, & desuit ista efficacia, ut hic ritus, quidquid sit de mandato, non possit haberi pro sacramento. Et Pontificij, quia totum immutârunt, nec exemplum poterunt obtendere.

XXIV. Ipsi Pontificij doctores hoc cognoverunt, quibus fatentibus non est à Christo institutum hoc sacramentum. Alexander Alensis part. IV, quæst. XXIV, memb. I, *Sine præjudicio, inquit, dicendum, quod neque Dominus hoc sacramentum instituit, neque dispensavit, neque Apostoli: sed institutum est in Concilio Meldensi.* Idem sentit Bonaventura IV, dist. VII, art. I, quæst. I. Petrus de Aliaco in IV, sent. quæst. IV, art. I, D ait: *Supponitur sic institutum fuisse à Christo, & Apostolos sic usos fuisse, licet hoc non legatur in scripturâ.* Ipse Gregorius de Valentia: Cæ-

Tomo. 4. in
Thom. disp
5, q. 1, pu. a.

ex ali-

ex aliquot scripturæ testimonijs ita intellectis, sicut exposuit traditio ecclesiastica.

ORDINA-
TIO.

XXV. ORDINATIO sive legitima ad ministerium Euangelij vocatio, & publica ejus vocationis declaratio mandatum habet, habet quoque promissionem, quòd Deus largiri velit dona & vires obeundo huic muneri necessarias, & quòd per id efficax velit esse ad salutem omni credenti. Verum non habet ex mandato divino signum quoddam externum, externis ritibus adhibendum; neque habet promissionem de salute ordinati, sed potius quum ipse possit esse reprobus, de efficacità ministerij ejus in alijs.

VII ORDI-
NES.

XXVI. Vulgò septem ordines numerant Pontificij, Sacerdotum, Diaconorum, Subdiaconorum, Acoluthorum, Exorcistarum, Lectorum & Ostiariorum; quorum tres priores vocant majores, reliquos minores. Verum ipsi miserè inter se conveniunt. Canonistæ addunt Primam tonsuram & Episcopatum. Et certè ipse Bellarminus docet sacerdotes alios esse majores, id est, Episcopos, alios minores, id est, Presbyteros: & illos ex sua ordinatione accipere novam spiritualem potestatem conferendi Confirmationem & Ordines sacros, & novum characterem diversum à Presbyteris, unde deducitur distinctum etiam esse ordinem. Alij adhuc addunt ordinem Psalmistarum, quem unà cum Episcopatu inter ordines connumerat Dionysius, (quisquis tandem ille) de Ecclesiasticà hierarchià, & Isidorus lib. VII Etymolog. & ex hisce Fr. Mayronis IV, dist. XXIIV, quæst. II.

de ord. c. 3.

XXVII. Sed quidquid sit de numero, alia hinc major surgit quæstio. Certissimum est de fide Pontificiorum, ordinem esse sacramentum: nam hoc determinatum est

est

est in Concilijs Florentino & Tridentino. Sed quum
 ea indefinitè loquantur, dubitant vel ignorant, num u-
 nus aut aliqui aut omnes (singulis enim hisce modis ve-
 ra est indefinita propositio) rationem sacramenti parti-
 cipent. Durandus olim solum ordinem Sacerdotij sacra-
 mentum esse voluit IV, dist. XXIV, q. 2. In quâ etiam
 sententiâ videtur esse Cajetanus tom. I opusc. tract. XI.
 Sotus IV, dist. XXIV, q. I, art. IV; & Michaël Medina l. I.
 de sacrorum hom. continentia c. XLVI. neque non cum
 illis alij censent solis tribus majoribus ordinibus digni-
 tatem sacramenti convenire. Quinimò Magister Sub-
 diaconos, qui tamen ad majores pertinent, & Acoluthos,
 cum tempore Apostolorum non fuissent, ab Ecclesiâ in-
 troducos scribit IV, dist. XXIV, K. Bellarminus ipse de
 Diaconis in hunc modum; *Valdè probabile est eorum ordi-*
nationem sacramentum esse, licet id non sit certum ex fide. de Ord. c. 6.
 De Subdiaconatu; *Non est tanta certitudo. Nam nec in scri-*
pturis de eo fit mentio, nec ejus ordinatio habet manus impo- c. 7.
sitionem. Est tamen valdè probabile etiam hunc ordinem esse
sacramentum. Denique de minoribus ordinibus; Minus c. 8.
probabile est, quòd sacramenta sint, quàm de subdiaconatu.
Absolutè tamen probabilior sententia est, quæ ordines omnes
sacramenta esse docet, quàm ea quæ id negat. Cum Bellar-
 mino facit etiam Greg. de Valentia IV in Thom. disp.
 IX, q. I, puncto 4. Addo hanc sententiam magis con-
 sentaneam esse Concilio Tridentino, quod cum can. II
 anathema jussisset esse, si quis dixerit præter sacerdo-
 tium non esse in Ecclesiâ alios ordines, continuo can. III
 subjungit anathema in eum, qui dixerit ordinem non
 esse verè & propriè sacramentum. Verisimile enim est
 Concilium eodem modo ordinem in utroque Canone
 Ff accipere.

fest. 7.

accipere. Sed videant ipsi, quorum interest: & simul quem tandem terminum ponere velint numero Sacramentorum. Nam quum ordines re ipsâ inter se sint distincti, & distinctos numeroque diversos characteres imprimant, adeoque singuli propriam rationem, secundum quam sacramenta dicuntur, obtineant, an non quot ordines, tot erunt sacramenta?

XXIIX. Unum est præterea, quod miror, quâ fiat, quòd sanctissimus Pontificatus non sit sacramentum? quum tamen per eum conferatur gratia spiritualis eminentior & diviniore, quàm in ullo alio sacramento, nempe non errandi & infallibiliter de capitibus nostræ religionis determinandi: nisi fortè minor sit sacramenti dignitas, quàm tanto fastigio decenter tribui possit.

ABSOLU-
TIO.

XXIX. ABSOLUTIO, quâ generales promissiones singulis hoc ministerio utentibus applicantur, mandatum habet & promissionem. Deficit in externo elemento, signo & ritu divinitus instituto.

UNCTIO.

XXX. UNCTIO infirmorum symbolum erat sanationis, quam per eam conferebant discipuli Christi. Marc. vi, 13. *Ungebant oleo multos ægros & sanabant.* Mansit hoc donum aliquamdiu in Ecclesiâ primitivâ; unde epistola Jacobi: *Infirmatur quis in vobis? advocet presbyteros Ecclesiæ: & orent super eum, ungentes eum oleo in nomine Domini: Et oratio fidei servabit infirmum, & ceteri eriget eum Dominus.* Manifestum est verba fieri de restitutione sanitatis, quam etiam tum temporis per hoc symbolum nonnumquam conferri solitam verisimile est. Deinde addit ipsam causam sublatam iri, ob quam plerumque inmittuntur morbi; & si, inquit, peccata pertraverit,

traverit, remittentur ei. Nihil tamen minus colligi hinc potest, quàm remissionem adscribi ritui unctionis: sed sicut ipsam sanitatem præcipuè orationi fidei, sic hinc remissionem peccatorum eidem tribuit. Neque verò quid sui officij esset presbyteri ad ægrum acciti ignorabant, nempè ut de causâ morborum verba facerent, & de seriâ pœnitentiâ & fide in Christum admonerent. Non autem Epistola presbyteros instruit, sed ægros adloquitur & docet, quòd presbyteros accersere debeant, & addit fore, ne ipsos hujus rei pœniteat, verùm operâ eorum sanitati non corporis modò, sed animæ quoque restitutos iri. Atque hinc est, quòd non presbyteris quos suum officium vel novisse, vel aliunde discere posse existimat, sed ægris quid & in quem finem facere debeant, præscribit.

EXTREMA UNCTIO.

XXXI. Hic itaque locus, ut in eo solo præsidium suæ causæ collocent Pontificij, nimum infirmus est tibi cen, quo Extrema unctio statuminetur. Hæc enim ab illâ toto genere differt: conferunt constitutis in periculo mortis, de quorum vitâ desperatum est, unde *Sacramentum exeuntium* nuncupant, nempè oleo ab Episcopo consecrato unguunt septem corporis partes, nimirum oculos, aures, nares, os & manus propter quinque sensus; deinde renes, ubi est sedes concupiscentiæ; & tandem pedes ob vim progressivam & exequutionem: hac pronunciatâ formulâ: *Per istam sanctam unctionem, & suam piissimâ misericordiâ indulgeat tibi Dominus quidquid deliquisti per visum &c.* & similiter in alijs membris. Effectum adscribunt abstersionem reliquiarum peccati. Jacobi autem unctio ægrotis quibus spes sanitatis erat, conferri juberetur, ut per eam & orationem fidei à Domino eri-

gatur, sibi que restituatur æger: eadem nempe, cujus mentio apud Marcum, quidquid manifestæ veritati & antiquioribus Theophylacto, Bedæ in Marcum & Oecumenio in Epistolam Jacobi commentantibus reclamant Sotus, Janfenius, Bellarminus, Suarez.

XXXII. Suam itaque unctionem rectius referant ad Valentinianos, qui mortuos redimebant ad finem defunctionis, mittentes eorum capitibus oleum & aquam, ut scribit

I. 1. c. 18. Irenæus; five Heracleonitas, ungentes qui ad exitum vitæ devenerant, ἔλαιον ὕδατι μίξαντες ἐπιβάλλουσι τῆ κεφαλῆ τῶ ἐξελθόντι & acceptâ à Marco occasione, teste Epiphano. Feruntur, ait Augustinus, suos morientes novo modo redimere, id est, per oleum, balsamum & aquam, & invocationes, quas Hebræicis verbis dicunt super capita eorum.

XXXIII. Pontificiam unctionem à Christo institutam esse negant ex ipsis Pontificijs Hugo de S. Victore l. II de sacram. c. II. Magister IV, dist. XXI II, B. Alensis IV part. quæst. I IX, memb. II, art. I. Altisiodorensis l. IV sum. tract. VII, cap. I. Bonaventura IV, dist. XXI II, art. I, quæst. I, ait: Cum in Evangelio sufficienter lex Evangelica exprimat, & hæc contineat Christi statuta & facta, & magis statuta quàm facta, quomodo probabile est ut omnes Evangelistæ sic sub silentio tam nobilia sacramenta pertransissent? Thomas dicit: Extrema unctio & Confirmatio neque sunt de necessitate salutis, neque ad dispositionem sive distinctionem Ecclesiæ pertinent. Suppl. quæst. XXIX, art. III.

XXXIV. MATRIMONIUM deficit in requisitis primo, tertio, quarto & quinto.

XXXV. Strictè itaque accepto vocabulo, non adpellamus sacramenta nisi Baptismum & Eucharistiam. Sin latè sumatur, concedimus ut Ordinationem & Absolutionem

lutionem sic quoque Matrimonium (nam Confirmationem & Uctionem planè rejicimus) eo insigniri posse, cum ut horum dignitas & usus magis commendetur, tum quia aliquam habent cum veris sacramentis analogiam. In hunc sensum Apologia Augustanæ confessionis: *Non multum referre putamus, etiamsi docendi causâ alij numerant aliter, si tamen rectè conseruent res in scripturâ traditas.* Item: *Nemo vir prudens de numero aut vocabulo magnopere rixabitur, si tamen illæ res retineantur, quæ habent mandatum Dei & promissiones.*

art. 15.

CHARACTER.

XXXVI. Postremò de CHARACTERE monendum est, quem in tribus sacramentis, Baptismo, Confirmatione & Ordinatione imprimi docent, & dissentientibus anathema dicunt Tridentini. Definiunt autem, *signum quoddam spirituale & indelebile, unde ea sacramenta iterari non possunt.* Gabriel pleniùs: *Est signum spirituale à Deo solo animæ impressum in susceptione initerabilis sacramenti, manens indelebiter de lege communi.* Bellarminus dicit se probare ex divinis litteris, characterem esse, ubi profert loca II Cor. I, 21; Eph. I, 13; & IV, 30. Verùm Gregorius de Valentia, qui IV in Thom. quæst. IV, puncto II eadem adducit, agnoscit vanitatem consequentiæ, & dicta illa torqueri, propterea dicit, *suffragari huic adsertioni scripturam, si absque pertinaciâ & proterviâ intelligatur.* Et Fr. Suarez tomo III in tertiam Thomæ, disp. XI, sect. I. *Licet per se non cogant, tamen suppositâ traditione Ecclesiæ & veritate characteris, verisimile est, Paulum usum fuisse verbo signandi propter characterem.* Gabriel definitioni quam modo adscribebamus, pollò post subjungit: *Characterem esse*

sess. 7, can. 9.

4, dist. 6, q. 2, not. 3.

de sac. in gen. I, 2, c. 20.

concl. I.

ff 3

monstrat,

monstrat, nec evidens auctoritas probat. Item: Omnia quæ adtribuuntur characteri, puta significare, configurare, distinguere, disponere, rememorari, obligare, æquæ solvuntur sine characterè sicut cum characterè. Omnia enim operatur sacramentum ipsum sine characterè. Et iterum: Omnia de characterè dicta pro magnâ parte voluntaria sunt, & modicâ ratione fulcita. Cajetanus in III Thom. quæst. XLIII disertè fatetur esse rem novam.

art. III, du-
bio v.

XXXVII. Jam veròposito, quòd sit character, miserè inter se digladiantur, ad quamnam rerum classem referendus sit. Durandus IV, dist. IV, quæst. I, docet non esse nisi ens rationis sive respectum rationis: quæ sententia nunc, quia non procul abest à vero, intollerabilis. Scotus IV, dist. VI, quæst. X, probabilius censet esse relationem realem. Richardus IV, dist. V, art. II, quæst. I, esse reductivè qualitatem, quæ ad triplicem ejus speciem, primam, tertiam & quartam pertineat. Alensis IV parte, quæst. XIX, memb. I, art. II, & Bonavent. IV, dist. VI, art. I, quæst. I, non nisi in primâ collocant: Marsilius IV, quæst. IV, art. I, concl. VII, in quartâ: Thomas III, quæst. LXIII, art. II, in secundâ; & hanc sententiam adprobant Soto, Cajetanus & Valentia. Sed Suarezio videtur difficillima, propterea ipse facit cum Alensi & Bonaventurâ. Bellarminus absolutam qualitatem esse dicit; reliquis difficultatibus se non immergit. Verùm referant, quo referri debet, ad genus rerum sub quo continetur Tragelaphus, & rem factam habebunt.

Tantum de sacramentis in genere dictum esto. Nunc speciatim, primò quidem de Baptismo, dein de Sacrà cœnâ agendum erit.

DISPU-